

**SİNEMA VE TELEVİZYONDA KURGUCULARIN ÇALIŞMA KOŞULLARI
ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME¹**

“Gerçekle kurgu arasındaki fark, kurgunun mantıklı olmak zorunda olmasıdır.”

Mark TWAIN

Yrd. Doç. Dr. Barış Tolga EKİNCİ²

ÖZET

Fotoğrafın icadı, ilk filmleri olanaklı kılan bir dizi keşfi başlatmıştır. Nitekim sinemacılar ilk filmleri oluştururken çoğunlukla basit bir yol izlemiştir: Çekim için ilginç bir konu bulunmuş ve olayların yalın halleri kayıt altına alınmıştır. Bununla birlikte, çekimlerin öykü ile uyumlu bir biçimde sıralanması, “kurgu” kavramını ortaya çıkarmıştır. Böylelikle yönetmenler yeni anlatım yöntemlerini denemeye başlamıştır. Çünkü kurgu, film diline özgü bir anlatım yöntemidir. Kurgu için kullanılan bir diğer yaygın tanım da, “montaj”dır. Sinemada ve televizyonda görüntüleri ve sesleri düzenleyen kişiler için “kurgucu” ya da “montajcı” ifadeleri kullanılmaktadır. Yapım-sonrası aşamada kurgucu, sanatsal ve teknik becerilerini birbirinden bağımsız çekimleri birleştirmek için uygular. Bir sinema filminde, kurgucu ve kurgu asistanlarından oluşan bir ekip çalışabilir. Ancak televizyona yönelik yapımlarda çoğunlukla, kurgu sürecinde bir ya da iki kurgucu bulunur. Televizyonda çalışma koşulları değişkendir. Bu nedenle, bazı yapımlarda kurgucu aynı zamanda tüm kurgu sürecini yöneten kişi veya kişiler de olabilir.

Çalışmanın amacı, kurgucuların mesleklerinde yaşadıkları değişimleri ve sorunları ortaya koymaktır. Araştırmada, meslek sorunlarına yönelik akademik kaynakların yetersizliğinden ötürü, bir anket uygulaması yapılmıştır. Bu bağlamda, anket soruları meslek sorunlarına ve çalışma koşullarına yönelik hazırlanmıştır. Soruların analizinde, “SPSS for Windows” yazılımından yararlanılmıştır. Anket çalışması, betimsel türde bir çalışmadır ve analizin farklı alanlarda çalışan kurgucular ile yapılması araştırmanın temel kısıtıdır. Elde edilen bulguların bazıları, tablolar yardımıyla yorumlanmıştır. Sonuç bölümünde, Türkiye’de kurgu sektöründe çalışan kişilerin meslek sorunları özetlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurgu, Kurgucu, Sinema, Televizyon, Meslek Sorunları

¹ Bu Makale 20-21 Mayıs 2017 tarihleri arasında Saraybosna’da düzenlenen ASEAD 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda bildiri olarak sunulmuştur.

² Beykent Üniversitesi İletişim Fakültesi, Tolgaekinci80@hotmail.com

AN ASSESSMENT ON WORKING CONDITIONS OF EDITORS IN CINEMA AND TELEVISION

ABSTRACT

The invention of photography has launched the discovery of a series that made the first movies possible. Thus, the filmmakers have mostly followed a simple path, when they were creating the first movies: Found an interesting topic for shooting and the simple states of events were recorded. Nevertheless, aligning the shoots in accordance with the story has revealed the term of “editing”. The directors have began to try new methods of expression in this way. Because editing is a method of a expression that is specific to the language of film. Another common definition used for editing is “montage”. “Editor” or “Cutter” expressions are used in cinema and television for the persons that organize images and sounds. An editor practices his/her artistic and technical skills to combine independent of each other shots in post-production process. A team that composed from an editor and editing assistants can work in a cinema film. However in productions for television, there are mostly one or two editor in the editing process. Working conditions are changeable in television. Therefore, editor may also be a person or persons who manage the entire editing process in some productions.

The purpose of the study, is to reveal the recent changes and issues in the occupation of editors. In the study, a survey was made due to the inadequacy of academic resources for professional problems. In this context, the survey questions were prepared for the problems of the profession and working conditions. In the analysis of the questions, “SPSS for Windows” software was used. Survey is a study of descriptive type and the analysis is done with editors that work in different areas is the main constraint of the research. Some of the findings were interpreted with the help of tables. In conclusion, occupational problems of people working in the editing sector in Turkey have summarized.

Keywords: Editing, Editor, Cinema, Television, Occupation Problems

SİNEMA VE TELEVİZYONDA KURGUCULARIN ÇALIŞMA KOŞULLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

GİRİŞ

Kurgu sözcüğü, İngilizcede, “*Editing*” kelimesine karşılık gelmektedir. Kurgu için kullanılan bir diğer yaygın tanım da, “montaj”dır. Sinemada ve televizyonda her iki tanımda kullanılmaktadır. Ralph S. Singleton, *Amerikan Film Terimleri Sözlüğü*’nde, kurguyu; “Bir filmin parçalarını ve ses bandını, bir hikâyeyi mantıklı ve uyumlu bir şekilde anlatabileceği bir sıralamaya koymak” olarak tanımlamaktadır (2004: 33). David Bordwell ve Kristin Thompson, kurguyu “bir planın, hemen ardından gelen planla olan koordinasyon olarak” tanımlamaktadır (2012: 223). Günümüzde kurgu, planların düzenlenmesi, gözden geçirilmesi, seçilmesi ve yapım sonrası yaratılan görüntülerin³ ve seslerin birleştirilmesi olarak düşünülebilir. Çağdaş sinemada ve televizyonda yönetmenler, film yapımının diğer öğeleriyle (öyküleme, görüntüleme ve oyunculuk gibi) daha çok ilgilenebilir. Ancak kurgu, film diline özgü bir anlatım yöntemidir. Bir film her şeyden önce, planlar arası ilişkilere dayanır. Bir plan, önceki planın izlerini taşır ve ardından gelen plana izleyiciyi hazırlar (Özön, 2008: 158-159). Bu bağlamda kurgu, filmsel gerçekliğin yaratıcı bir biçimde düzenlenmesi olarak da düşünülebilir. Kurgu bir filmin tamamlanmasındaki bir çok işlemde sadece biridir. Planların izlenmesi ve seçilmesi, bir kurgu taslağının çıkarılması, kaba kurgusu (*rough cut*⁴), yayın kurgusu, kurgulanmış bir ana kasetin (*master*) oluşturulması ve ses kurgusu bu aşamada gerçekleştirilir (Gösterişli, 2013: 35).

Günümüzde, sinemada ve televizyonda kurgu yapan kişiler için kullanılan yaygın tanım, “kurgucu⁵” veya “montajcı”dır. Sinemada ve televizyonda kurgucu, sanatsal ve teknik becerilerini birbirinden bağımsız planları birleştirmek için kullanır. Kurgucunun becerisini, filmleri kurgularken kullandığı yöntemlerden, filmleri kitleleme sürecine dek süren yaklaşımları belirler. Sinemada, kurgucu ve kurgu asistanlarının bulunduğu bir ekip olabilir. Ancak televizyonda çoğu durumda, kurgu operatörü, yönetmen ile birlikte filmi kurgular. Televizyonda çalışma şartları değişkendir. Bu nedenle, bazı projelerde kurgu operatörü aynı zamanda tüm kurgu sürecini yöneten kişi veya kişiler de olabilir. Yönetmen filmin asıl sahibi olsa da, kurgucu bu aşamada, filmin kurgusuna dair görüşlerini yönetmen ile paylaşmalıdır. Çünkü genellikle yönetmen için pek çok sahne vazgeçilmezdir. Bu durumda, kurgucu gerekçeleriyle birlikte, sahneye ait görüşlerini dile getirmesi gerekmektedir. “Bir kurgucuyla bir yönetmen bir araya gelip yönetmenin anlatmak istediği neyse bunu konuşurlar. Daha sonra yönetmen işi kurgucuya bırakır. Bu bir güven meselesi aynı zamanda. Mutlaka daha önce yapmış olduğu çalışmaları vardır o kurgucunun. Ama bazı yönetmenler bunu kabul etmeyip başında duruyor” (Ergürsel, 2013: 85).

³ Nitekim günümüzde, bilgisayarda oluşturulan görüntüler (*Computer Generated Image*) de kullanılmaktadır.

⁴ Bu aşamada kurgucu ile kurgu asistanı, sahneleri ve sekansları oluşturmak için görüntüleri deneyerek bağlamaya çalışılır. Kaba kurgu bir tür yapboz oyununa benzetilebilir. Senaryoya bağlı kalınan yapımlarda, belirli bir düzende gidilebilir: Örneğin, başlangıç sahnesinden itibaren sahneler sıralanabilir.

⁵ Çalışmada, kurgucu ifadesi kullanılmaktadır.

1920'lerin başlarında, kendisini kurgucu olarak adlandıran bir kesici züppe birisi olarak görüldü. Sonra Wagner İş İlişkileri Yasası çıktı ve sendikalaşmaya gidildi. Az bilgili Hollywood yapımcılarının sinemacılık merdiveninin beşinci ya da altıncı basamağında gördükleri kurgu zanaatının statüsünü yükseltme kaygısıyla, film kurgucusu sözünün film kesicisi'nden daha etkileyici bir anlama sahip olduğuna karar verildi ve bundan sonra bu terim⁶ resmi terminolojiye girdi (Dmytryk ve Dmytryk, 2013: 268).

“Kurgucu, görüntüleri ve sesleri televizyona hazırlamak üzere seçen, kesen ve birleştiren kişidir. Kurgucu, aynı zamanda yapım sırasında oluşan hataları da düzeltebilir” (Millerson ve Owens, 2008: 18). Kurgucu, müzikleri, sesleri ve görüntüleri yaratıcı bir biçimde birleştirmelidir. Kurgucu filmin türüne ve biçimine uygun olarak, sahneleri ve sekansları mantıksal bir baē ile düzenleyebilmelidir. Özellikle, televizyonda birçoğ program türü bulunur. İyi bir kurgucu, farklı program türlerinin, içeriğine uygun kurgu düzenlemeleri yapabilir.

Günümüzde video kaset ya da sayısal medya tekniēi ile yapılan programlar aynı film yapım tekniēinde olduēu gibi ayrı ayrı çekimler halinde gerçekeştirilip, daha sonra kurguyla bütünlüklü bir hale getirilebilmektedir. Bu durum televizyon yapımcısı için yeni olanaklar yaratmış, yapım ve yayın türlerini çeşitlendirmiştir. Böylelikle bir program tümüyle canlı veya tümüyle bant kayıt olabileceēi gibi, canlı bir programda video kasete kaydedilmiş ve kurgulanmış bölümler kullanılabilir ya da bir program kesintisiz olarak gerçekeştirilirken video kasete ya da sayısal medyaya kaydedilip daha sonra yayınlanabilmektedir (Gösterişli, 2013: 32-33).

Kurgucu olabilmek için, kurgu yazılımlarını öğrenmek, faydalı olabilir. Ancak, bir kurgu yazılımını öğrenmek, roman yazmak için “*Word*” programını öğrenmeye benzer. Nitekim programları öğrenmek, başarılı bir kurgucu olunacaēını göstermez. Günümüzde, kurgu programlarını az çok kullanabilen birçoğ kişi, kendi videolarını veya filmlerini kurgulamaktadırlar. Ancak bunun anlamı, kurgu programlarını kullanan herkesin, sektörde kurgucu olarak başarılı olacaēı anlamına gelmemektedir. Çünkü gerçeğ kurgu dünyasında (sektörde) iş akışı, kişilerin kendi filmlerini kurgularken veya okulda öğrendiklerinden daha farklı işlemektedir.

⁶ Dmytryk, dipnotta řu eklemeyi de yapmaktadır; “Aynı nedenden ötürü kameraman görüntü yönetmeni oldu; senaryo memurları işlerinde kesinlikle hiçbir senaryo gözetimi gerekmediēi halde senaryo gözetmeni oldular; dekoratör sanat yönetmeni oldu ve bu durum maskaralık düzeyine varıncaya kadar devam etti. Sonuçta Sinema Yönetmenleri Birliēi bir sözleşme ile başka hiçbir zanaatkarın herhangi bir şeyin yönetmenliēi unvanıyla gereksiz yere taltif edilmemesini talep etmek zorunda kaldı” (2013: 268).

SİNEMA VE TELEVİZYONDA KURGUCULARIN ÇALIŞMA KOŞULLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

1. YÖNTEM VE ANKET FORMUNUN YAPISI

Çalışmanın amacı, kurgucuların mesleklerinde yaşadıkları değişimleri ve sorunları ortaya koymaktır. Araştırmada, meslek sorunlarına yönelik akademik kaynakların yetersizliğinden ötürü, anket çalışması yapılmıştır. Araştırma kapsamında seçilen örneklem, kurgucu olarak çalışan 49 kişiden oluşmaktadır. Hazırlanan ankette toplam 14 soru sorulmuştur. Bu sorulardan dördü, beşli likert (1=Kesinlikle katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum) formunda hazırlanmıştır. Anket çalışması, betimsel türde bir çalışmadır ve analizin farklı alanlarda çalışan kurgucular ile yapılması araştırmanın temel kısıtıdır. Elde edilen bulgular, tablolar yardımıyla yorumlanmış ve sonuç bölümünde özetlenmiştir. Araştırma için kullanılacak veriler e-posta yoluyla toplanmıştır. Veriler toplanmadan önce, katılımcılarla telefonla görüşülerek konu ile ilgili öncelikle bir ön bilgilendirme yapılmıştır. Telefonla ulaşılamayan kurguculara ise mail aracılığı ile ulaşılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların mail adreslerine daha önceden hazırlanmış sorular gönderilmiş ve kendilerinden cevaplamaları istenmiştir. Verilerin toplanması ve analiz süreci; katılımcıların yoğunluğu, hemen geri dönüşte bulunamamaları ve zaman sıkıntısı gibi nedenlerden ötürü yaklaşık 10 ay sürmüştür. Anket sorularının analizinde, “SPSS for Windows” yazılımından yararlanılmıştır.

2. BULGULAR

Ankete katılan kurgucuların cinsiyet ve yaş bilgisinin ölçülmesine yönelik hazırlanan sorulardan sonra, eğitim bilgilerinin ve mesleki deneyimlerinin yer aldığı bölüme gelinmiştir. Bulguların bazıları tablolar yardımıyla yorumlanmıştır. Araştırma bulguları alana yönelik özelliklere göre yorumlanmıştır.

Ankete katılan kurgucuların %87,8'i erkektir⁷. Sektörde çalışan kurgucuların %71,4'ü ise lisans mezunudur. Bu sonuçta, yeni açılan üniversite ve fakültelerin etkisi olmuş olabilir. Nitekim geçmiş dönemlerde, sektörde çalışanlar çoğunlukla “alaylı” olarak nitelendirilen kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Erkek %87,8, Kadın %12,2
Yaş	18-22 %8,2; 22-27 %26,5; 27-35 %46,9; 35-45 %16,4; 45-60 %2,0

Tablo 2: Katılımcıların Öğrenim Bilgileri

	Yüzde
Lisansüstü	8,2
Lisans	71,4
Lise veya önlisans	10,2
Diğer	10,2
Toplam	100

7 Sessiz sinema döneminde kurgucular, çoğunlukla kadınlardan oluşmuştur. Çünkü bu dönemde, kurgu yapmak bir nevi örgü örmek gibi algılanmıştır. Öte yandan, sesin sinemaya eklenmesiyle kurguculuk, teknik bir uğraş olarak görülmüş ve bu meslekte erkekler daha fazla yer almaya başlamıştır (Küçükdoğan, 2010: 91).

Ankete katılanlara “Sizce kurgucu olmak için üniversitelerde verilen eğitim yeterli mi?” ve “Çalıştığınız alana yönelik herhangi bir kurs ya da özel eğitim aldınız mı?” soruları sorulmuştur. Katılımcıların %95.8’i, üniversitelerde verilen eğitimin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Öte yandan, eğitim bilgileri bağlamında sorulan soruların verilerine göre ise üniversite mezunu kurgucuların büyük bölümünün, kurgu ile ilgili bir kursa gittiği ya da özel bir eğitim aldığı sonucuna varılmaktadır.

Tablo 3: “Sizce kurgucu olmak için üniversitelerde verilen eğitim yeterli mi?”

	Yüzde
Evet	4,2
Hayır	95,8
Toplam	100

Tablo 4: “Çalıştığınız alana yönelik herhangi bir kurs ya da özel eğitim aldınız mı?”

	Sayı	Yüzde
Evet	41	83,7
Hayır	8	16,3
Toplam	49	100

Ülkemizde sinemada ve televizyonda çalışan kurgucular için farklı ünvanların kullanıldığı görülmektedir. Nitekim ünvan karışıklığı bir meslek sorunu olarak da görülebilir. Bununla birlikte, ülkemizde kullanılan bazı meslek tanımlarının, çalışma koşulları ile ilişkisi de vardır. Bu düşünceden hareketle, katılımcılara, “Aşağıdaki ünvanlardan hangisi yaptığınız mesleği en iyi tanımlamaktadır?” sorusu sorulmuştur. Katılımcıların %38,8’i en yüksek oranda “kurgucu” ifadesini işaretlerken, ikinci sırada “kurgu yönetmeni” ifadesi gelmektedir. Özellikle son yıllarda, ülkemizde kurgucular için bu tanımın kullanıldığı görülmektedir. Ancak, Dünya’da “*Director of Editing*” diye bir tanım bulunmamaktadır⁸.

Tablo 5: “Aşağıdaki ünvanlardan hangisi yaptığınız mesleği en iyi tanımlamaktadır?”

	Yüzde
Kurgucu	38,8
Kurgu yönetmeni	20,4
Montajcı	16,3
Kurgu operatörü	14,3
Video editörü	10,2
Toplam	100

⁸ Amerika’da sektörde çalışan kurgucuların oluşturdukları, “*ACE: American Cinema Editors*” isminde bir topluluk ve “*Motion Picture Editors Guild*” isminde de bir birlik bulunmaktadır. Detaylı bilgi için bkz. <https://americancinemaeditors.org/> ve <https://www.editorsguild.com/>

SİNEMA VE TELEVİZYONDA KURGUCULARIN ÇALIŞMA KOŞULLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Ankette eğitim bilgilerine yönelik sorulardan sonra, kurgucuların çalıştıkları mecrayı belirlemeye yönelik sorulara geçilmiştir. Anket verilerine göre, sektörde kurgucular farklı mecralarda ve farklı dönemlerde, tam zamanlı ya da yarı zamanlı çalışmaktadır. Bu sonuç, çalışma koşullarında ve iş güvenliğinde yaşanan sorunlarla ilişkili olabilir⁹. Örneğin, yapım sonrası maliyetleri düşürme ve kar oranlarını artırma çabaları, kurgucular için çalışma saatlerinin uzaması, iş güvenliğinden yoksunluk, sosyal güvencesizlik, ücretlerin düşürülmesi ve işten çıkarmalar gibi sonuçları doğurmaktadır.

Tablo 6: “Çalışmakta olduğunuz kurum bilgisini belirtiniz.”

	Sayı	Yüzde
Televizyon	15	30,6
Yapım Şirketi	22	44,9
Serbest Çalışan	12	24,5
Toplam	49	100

Tablo 7: Katılımcıların İş Deneyimi

	Yüzde
En az 1 yıl	4,1
1 yıldan fazla	18,4
3 yıldan fazla	28,6
5 -10 yıl arası	38,7
10 yıldan fazla	10,2
Toplam	100

Ankette, çalışma koşullarındaki sorunları belirlemeye yönelik, “Aşağıdaki seçeneklerden hangisi çalışma koşullarınızdaki en önemli sorundur?” ve “Çalışma koşullarınızdaki en önemli etik sorun nedir?” soruları sorulmuştur. Kurgucuların %36,7’sine göre “etik sorunlar” en önemli sorun olarak görülmektedir. Bununla birlikte, “maaş”, “sosyal haklar” ve “çalışma ortamı” da önemli sorunlar arasında yer almaktadır.

Tablo 8: “Aşağıdaki seçeneklerden hangisi çalışma koşullarınızdaki en önemli sorundur?”

	Yüzde
Maaş	26,5
Sosyal Haklar	20,4
Etik Sorunlar	36,7
Çalışma Ortamı	16,4
Toplam	100

⁹ Bkz. <http://www.sinematvsendikasi.org/uzun-calisma-saatleri/>

Etik sorunlar arasında ise %24,5 oranında “esnek çalışma saatleri” gelirken, %22,4 oranında “kurgu dışında verilen ek işler”, %20,4 oranında “yönetmen ve yapımcının tutumu”, %18,4 oranında “maaşların zamanında ödenmemesi” ve %14,3 oranında “ekipman yetersizliği” cevapları gelmektedir.

Tablo 9: “Çalışma koşullarınızdaki en önemli etik sorun nedir?”

	Yüzde
Kurgu dışında verilen ek işler	22,4
Maaşların zamanında ödenmemesi	18,4
Yönetmen ve yapımcının tutumu	20,4
Ekipman yetersizliği	14,3
Esnek çalışma saatleri	24,5
Toplam	100

Araştırmanın amacı bağlamında, kurguculardan çalışma koşullarını beşli likert (1=Kesinlikle katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum) formunda değerlendirmeleri istenmiştir. Kurgucular, “çalışma koşullarından memnunum” sorusuna %59,1 oranında (“hiç katılmıyorum + az katılıyorum”) cevabını vermiştir. Bununla birlikte, “aldığım maaş benim için yeterlidir” sorusunun cevabı %57,2 oranındadır (“hiç katılmıyorum + az katılıyorum”). Çalışma koşullarında yaşanan sorunların başında ise “etik unsurlar” gelmektedir. Öte yandan, kurgucular “mesleğimde etik olmayan unsurla karşılaşmaktayım” sorusuna, %51 oranında (“çok katılıyorum + tamamen katılıyorum”) cevabını vermiştir. Etik unsurlar arasında da yer alan, “emek ve değer” unsurları çalışma koşulları ile ilişkilidir. Nitekim kurgucular, “çalışma ortamımda yaptığım işe yeteri kadar değer veriliyor” sorusuna, %71,4 oranında (“hiç katılmıyorum + az katılıyorum”) yanıtını vermiştir.

Tablo 10: Verilen Cevapların Analizi

	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Çalışma koşullarından memnunum.	%46,9	%12,2	%18,4	%20,5	%2,0
Aldığım maaş benim için yeterlidir.	%38,8	%18,4	%10,2	%14,3	%18,3
Mesleğimde etik olmayan unsurla karşılaşmaktayım.	%14,3	%16,3	%18,4	%28,6	%22,4
Çalışma ortamımda yaptığım işe yeteri kadar değer veriliyor.	%36,7	%34,7	%16,3	%8,2	%4,1

SİNEMA VE TELEVİZYONDA KURGUCULARIN ÇALIŞMA KOŞULLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

SONUÇ

Sinemada ve televizyonda kurgucuların çalışma koşullarının incelendiği çalışmada, bir anket uygulanmış ve elde verilen yorumlanmıştır. Araştırmanın amacı kapsamında hazırlanan ankette, kurgucu olarak çalışan kırk dokuz kişiye, on dört soru sorulmuştur. Elde edilen verilere göre; kurgucuların çalışma koşullarındaki en önemli sorunun etik unsurlar olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, maaş, sosyal haklar ve çalışma ortamı da önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Özellikle, sektörde kurgucuların büyük bölümü maaşların zamanında ödenmemesinden ya da taahüt edilen maaşların verilmemesinden şikayetçidir. Kurgucular çoğunlukla farklı mecralarda tam zamanlı ya da yarı zamanlı olarak çalışmakta ve bu nedenle iş güvenliği konusunda sorunlar yaşamaktadır. Elde edilen verilere göre; bir diğer önemli sorun ise “meslek etiği” ile ilgilidir. Örneğin, kurgucular çoğunlukla işverenin dayattığı “değişken çalışma saatleri”ne bağlı görevlendirilmektedir. Çalışma saatleri, tüm kamera arkası çalışanlarının ortak sorunu olarak görülebilir. Öte yandan, işverenin talep ettiği kurgu dışındaki ek işler, yönetmen ve yapımcının tutumu ve fazla mesai ücretlerinin ödenmemesi gibi yaklaşımlar, esnek olan çalışma saatlerini daha da uzatarak, etik bir sorun haline getirmektedir. Bununla birlikte, “emek ve değer” unsurları da önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Örneğin, bir filmde kurgucuların senaryo aşamasından itibaren filme dâhil olması gerekirken; çoğunlukla son aşamada aranan bir “sihirbaz” ya da “kurtarıcı” olarak görülmektedir. Bu da, kurgucuların verimliliğini düşürmekte ve sorumluluk alanını etkilemektedir. Elde edilen veriler doğrultusunda, yapım-sonrası aşamada yaşanan bu değişimlerin, kurguculuk mesleğine zarar verdiği anlaşılmaktadır. Nitekim kurgucular, “emek ve değer” ilişkisinde, %71,4 oranında memnun olmadıklarını belirtmektedir.

Günümüzde yapım-sonrası aşamaların neredeyse tümünde görev alan kurgucuların çalışma koşulları, geçmiş dönemlere nazaran daha yorucu ve zordur. Ayrıca, yapım-sonrası aşamanın önemli bir bölümünde yer alan kurgucuların meslek sorunları giderek büyümektedir. Ülkemizde kamera arkası çalışanların sorunlarına yönelik meslek birlikleri bu sorunları daha kapsamlı ele almalı; gerekli yasa ve yönetmelikler yeniden düzenlenmelidir. Çünkü özellikle ülkemizde çalışma koşullarına yönelik pek çok yasal eksikliğin bulunduğu gözlemlenmektedir. Bu araştırma, kurgucuların çalışma koşullarının sorgulanması açısından, gelecek çalışmalar için bir referans olabilir. Ayrıca çalışma koşullarındaki yeni düzenlemeler için, bir taslak olarak da görülebilir.

KAYNAKÇA

BORDWELL David ve THOMPSON Kristin. Film Sanatı, De-Ki Yayınları, Ankara, 2012.

DMYTRYK, Edward ve DMYTRYK, Porter, Jean. Sinemada Yönetmenlik, Oyunculuk, Kurgu, Doruk Yayınları, İstanbul, 2013.

ERGÜRSEL, Ayhan. “Kurgucu Sihirbaz Değildir”, Hayal Perdesi Dergisi, Röportaj: Zeynep Turan ve Koray Sevindi, İstanbul, Kasım-Aralık, ss.78-85, 2013.

GÖSTERİŞLİ, Erdem Mehmet. Film ve Video Yapımı, (ed: Ufuk Küçükcan, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013.

KÜÇÜKERDOĞAN, Bülent. Sinemada Kurgu ve Eisenstein, Hayalbaz Kitap, İstanbul, 2010.

SINGLETON, S. Ralph. Amerikan Film Terimleri Sözlüğü, Es Yayınları, İstanbul, 2004.

MILLERSON, Gerald ve OWENS, Jim. Video Production Handbook, Focal Press, USA, 2008.

ÖZÖN, Nijat. Sinema Sanatına Giriş, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2008.

<https://americancinemaeditors.org/> (Erişim:04 Nisan 2017)

<https://www.editorsguild.com/> (Erişim:04 Nisan 2017)

<http://www.sinematvsendikasi.org/> (Erişim:10 Nisan 2017)